

Індивідуальне завдання

Роботу виконала студентка 1 курсу СПП Логопедія Яконюк А.М.

Виступ на тему: «Вправи для розвитку мовлення корекційного педагога»

Напевно кожен в дитинстві мріяв, слухаючи чіткий і добре поставлений голос диктора центрального телебачення або радіо, оволодіти технікою мови і говорити також як вони. На жаль, виразно і членороздільно доносити свої думки оточуючим, через низку обставин, не кожному дано. Багато хто цього за собою не помічає, хтось цьому не надає значення і лише деякі відчують себе не в своїй тарілці. Подолання різних відхилень в звуковому ладі мови має величезне значення. Своєчасне усунення недоліків вимови дозволяє запобігти тим величезним труднощам, які можуть виникати через дефекти мови. Не можна не враховувати і того чинника, що недоліки вимови, як і інші мовні порушення, нерідко можуть бути причиною серйозних відхилень в розвитку психіки, особливо дітей. Діти, які неправильно вимовляють слова, часто уникають мовного спілкування з друзями, не беруть участі в дитячих виступах на святах, не проявляють активності. Для дорослих же згадані недоліки можуть служити деякою перешкодою в просуванні по службових сходах.

Регулярні заняття по запропонованій методиці допоможуть справитися або значно понизити дискомфорт від заїкання. Все дуже просто. У кожної людини розвинена так звана внутрішня мова, яка не вимовляється вголос, а існує тільки в нашому мозку і яку ми звертаємо до самих себе. Коли ми в думках говоримо з самим собою, ми не заїкаємося. Внутрішня мова, хоча вона і беззвучна, не так вже відрізняється від мови зовнішньої, звучної. І та і інша управляється одними і тими ж мовними механізмами. Слід пам'ятати, що тільки при значній завзятості і регулярних тренінгах можна досягти бажаної мети і добитися позитивних результатів в риториці, дикції і красномовстві.

Вправи для вдосконалення органів дихання

Оскільки звуки мови утворюються при видиху, його організація найбільш важлива для постановки голосу. У легенях не повинно бути надлишку повітря, яке у такому разі прагне вирватися назовні, примушуючи надмірно напружуватися голосові зв'язки, і не повинно бути дефіциту повітря, оскільки це може викликати несприятливі наслідки в легенях. Навчитися вірно використовувати повітря, що видихається, — одне із складних завдань.

Вправа 1. Зробіть вдих на рахунок 1, 2, 3, 4, на 5, 6 — затримайте дихання, на рахунок 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 — видих.

Вправа 2. Вимовіть скоромовку-лічилку, зробивши вдих в місці, вказаному *, і продовжите на видиху, наскільки вистачить повітря: "Як на горі, на пагорбі стоять тридцять три Єгорки*: раз — Єгорка, два — Єгорка, три — Єгорка і так далі".

Вправа 3. Це вправа для тренування діафрагми. Вимовіть даний нижче текст, не закриваючи рота. Можна уявити, що вам поставили пломбу і не можна закривати рот:

Дві години не їсти? Жахливо! Я не снідав марно.

Їсти хочу як ніколи!..

Дві години зачекати? Залюбки! Є характер, воля є,

Раз не можна — не стану їсти!

Вправа 4. Уявіть, що ваші груди і легені - гармонія. Грайте на ній: при ударному складі руки, зігнуті в ліктях, відскакують від боків:

Ух ти, ох ти!

Ми наділи кофти,

Руки радісно у боки,

Та з хлопцями —гопака: Гоп-ля! Гоп-ля! Гоп-ля-ля!

Вправа 5. Кожну строфу приведеного нижче вірша —Будинок, який побудував Джек! в перекладі С.Я.Маршака вимовіть на одному видиху, не добираючи повітря. Зверніть увагу на положення тіла: обов'язково стоячи, спина пряма, руки уздовж боків або за спиною, голова не опущена і не задерта вгору.

Ось будинок, що побудував Джек..

А це пшениця, Яка в темній коморі зберігається В будинку, що побудував Джек.

А це веселий птах синиця, Яка часто краде пшеницю, Яка в темній коморі зберігається В будинку, що побудував Джек.

Ось кіт, який лякає і ловить синицю, Яка часто краде пшеницю, Яка в темній коморі зберігається В будинку, що побудував Джек.

Ось пес без хвоста, Який за комір тріпає кота, Який лякає і ловить синицю, Яка часто краде пшеницю, Яка в темній коморі зберігається В будинку, що побудував Джек.

А це корова безрога, та, що Буцнула старого пса без хвоста, Який за комір тріпає кота, Який лякає і ловить синицю, Яка часто краде пшеницю, Яка в темній коморі зберігається В будинку, що побудував Джек.

А це доярка сива і строга, Яка доїть корову безрогу, таку, що Буцнула старого пса без хвоста, Який за комір тріпає кота, Який лякає і ловить синицю, Яка часто краде пшеницю, Яка в темній коморі зберігається В будинку, що побудував Джек.

А це ледачий і товстий пастух, Який свариться з дояркою строгою, Яка доїть корову безрогу, таку, що Буцнула старого пса без хвоста, Який за комір тріпає кота, Який лякає і ловить синицю, Яка часто краде пшеницю, Яка в темній коморі зберігається В будинку, що побудував Джек.

Ось два півні, Які будять того пастуха, Який свариться з дояркою строгою, Яка доїть корову безрогу, таку, що Буцнула старого пса без хвоста, Який за комір тріпає кота, Який лякає і ловить синицю, Яка часто краде пшеницю, Яка в темній коморі зберігається В будинку, що побудував Джек.

Вправи для тренування основних органів мови: губи, нижня щелепа, язик, гортань.

Вправа 1.Витягніть губи і стискуйте їх в —хоботок!. Поверніть хоботок управо, вліво, вгору, вниз поволі, потім зробіть губами круговий рух в один бік, потім в інший. Повторіть вправу 3-4 рази.

Вправа 2. Рот розкритий на два пальці, нижня щелепа нерухома. Кінчиком язика торкніться твердого неба, внутрішньої сторони спочатку лівої, а потім правої щоки, поверніть язик в початкове положення.

Вправа 3. З будь-якою гучністю вимовіть по черзі звуки І — У (І-У-І-У-І-У) 10-15 разів. Вправа розвиває рухливість гортані.

Вправа 4. Початкове положення — рот закритий. Підведіть верхню губу до ясен, стисніть губи, опустіть нижню губу до ясен, стисніть губи. Повторити вправу 5-6 разів.

Вправи для розвитку голосу: сила, висота, благозвучність, польотність, рухливість, тон.

Вправа 1. Підберіть кричалки, шумілки, лічилки (фольклорні або літературні), інші віршовані твори, які, на вашу думку, можна використовувати для тренування сили голосу.

Вправа 2. Називайте поверхи, по яких ви в думках піднімаєтеся, підвищуючи кожного разу тон голосу, а потім —сходьте вниз

Вправа 3. Вимовіть фразу з підвищенням голосу у її кінці: "Гнів, о богиня, оспівай Ахіллеса, Пелеева сина!"

Вправа 4. Вимовляєте слова спочатку поволі, потім поступово прискорюйте темп до дуже швидкого з подальшим уповільненням: "Швидко їхали, швидко їхали, швидко їхали... швидко їхали... швидко їхали".

Вправи для роботи над поєднаннями звуків

Для української мови найбільш природним є чергування приголосних і голосних звуків, причому поєднання приголосних найчастіше буває двох- і трьохчленним. Якщо ж між голосними зустрічається поєднання чотирьох і більше ніж приголосних, це може порушувати благозвучність мови і викликати деякі утруднення при вимові.

Вправа 1. Вимовіть важкі поєднання звуків спочатку поволі, потім швидше: Тлз, джр, врж, мкртч, кпт, кфт, кшт, кст, ктщ, кжда, ккжде, кждо, кжду, кшта, кште, кшту, кшто.

Вправа 2. Вимовіть слова з важкими поєднаннями приголосних спочатку поволі, потім швидше: Мудрувати, постскрипtum, підбадьорювати, трансплантація, надзвуковий, скуйовджений, контрпрорив, протестантство, розбурхати, надстривожений, стовбур, відомство, брендспойт, надзвуковий, витійствувати, філософствувати, монстр.

Вправа 3. Вимовіть фрази, що складаються з одних наголошених складів, спочатку поволі, потім швидко:

У ту годину тут співав дрізд. У той рік тут був град. Дуб був старий. Всім любимий був Петро. Ураз клуб повен. Мох приховав гриб. Дід став старий. Ваш гість узяв тростину. Хвиль плеск — бризок блиск! Сто верст вскач.

Вправа 4. Роботу над поєднанням звуків можна проводити у формі гри, використовуючи звуконаслідування:

А) Забивайте цвяхи: Гбду! Гбдо! Гбде! Гбди! Гбда! Гбді!

Б) Імітуйте кінський тупіт: Птку! Птко! Птка! Птки! Птке! Птки!

В) Кидайте уявні тарілки партнерові: Кчку! Кчко! Кчке! Кчка!

Вправи з використанням рухів

Вченими давно доведений зв'язок між розвитком рухів і формуванням мовних навиків. Поєднання роботи над технікою мови з ритмічними рухами тіла дає хороший ефект і допомагає зняти напруженість, скутість. При роботі можна використовувати ходьбу, рухи рук і ніг, а також жести, що допомагають розумінню змісту мови.

Рекомендуються завдання наступного типу:

— промовляння лічилки з рухами:

Йшли, йшли, йшли (йти по колу, крок-слово);

Ми (широкий жест по колу) піріг знайшли (злегка нахилитися вперед, руки протягнуті вниз).

Сіли, поїли (сісти на підлогу і зробити природний жест рукою) і далі пішли (встати, помах рукою вперед).

Існує цілий ряд вправ, заснованих на імітації звуків і рухів різних природних ситуацій, наприклад:

а) уявним насосом накачайте шину велосипеда, роблячи руками звичні рухи і вимовляючи С-С-С-С, С-С-С-С, С-С-С-С...;

б) короткими, уривчастими рухами стискайте —грушу пульверизатора, супроводжуючи рухи звуками Ф! Ф! Ф! Ф!...;

в) продемонструйте, що ви рубанком стружете дошку: Ж-Ж-Ж-Ж! Ж-Ж-Ж- Ж!...;

г) покажіть, як ви косите траву: С-С-С-С! С-С-С-С!...;

д) натріть підлогу щіткою: Ш-Ш-Ш-Ш! Ш-Ш-Ш-Ш! Ш-Ш-Ш-Ш!